

[Holger Eriksen.]

det ville være fuldstændig umuligt for landbrugsjorden, hvor faktisk kun bonitet og beliggenhedsværdi skulle medtages, mens de værdier, der er skabt ved kultivering, dræning og andre grundforbedringsarbejder, gødskning og meget andet, jo er regulære arbejdsskabte værdier.

I den gældende skattelovgivning er der givet skattefrihed for de arbejdsskabte værdier for en nærmere bestemt årrække, hvorefter de beskattes på sædvanlig måde. Det er rimeligt, når det gælder skat, idet ræsonnementet er, at i løbet af den skattefrie periode er der givet dækning for den investerede kapital, men når det drejer sig om at inddrage grundværdistigning, kan den arbejdsskabte del aldrig blive regnet med. Det glæder mig da også, at det med at lade grundforbedringer indgå efter en årrække er bortfaldet i det foreliggende lovforslag.

Spørgsmålet er så, hvor meget dette forslag adskiller sig fra det, som grundskyldskommissionens flertal i princippet gav tilslutning til, og som i det store og hele er identisk med det lovforslag, der er fremsat af det ærede medlem hr. Oluf Pedersen m. fl. Efter min mening er der kun en ringe forskel, når man ser bort fra, at det første var kombineret med en forhøjelse af de eksisterende grundskyldsafgifter, en forhøjelse, som der ikke synes at være større mulighed for at samle flertal om. Jeg minder om, at regeringen på et givet tidspunkt fremsatte lovforslag om en forhøjelse på $\frac{1}{2}$ pct. af grundskyldsafgiften, og at det ikke lykkedes at få dette gennemført her i det høje ting. Det var iøvrigt fuldkommen rimeligt, at man ville forhøje grundskatterne, fordi de ikke har holdt trit med de øvrige skatter, men ikke desto mindre blev forslaget afvist, og det er derfor håbløst på nuværende tidspunkt at lave den kombination, man fandt frem til i grundskyldskommissionen.

Efter kommissionens forslag ville man overtage de eksisterende værdier og yde en årlig erstatning derfor på 4 pct., mens man til gengæld ville opkræve en årlig afgift hos brugerne på 4 pct. af samme beløb, det vil sige, de 4 pct. blev altså til 3 pct. som følge af kombinationen med forhøjelse af den gældende grundskyld, men det hørte

ikke organisk sammen dermed; det faktiske var altså, at man ville yde 4 pct., og at man ville modtage 4 pct.; plus og minus ville altså ophæve hinanden. Efter regeringsforslaget rører man ikke ved de gældende værdier, men tager som i kommissionsforslaget 4 pct. af alle senere prisstigninger, og det bliver præcis det samme. Det svarer forøvrigt nøjagtigt til et forslag, som departementschef Waage i 1911 fremlagde i landbokommissionen.

En forskel mellem kommissionsforslaget og regeringsforslaget er der derved, at hvis grundværdierne senere skulle falde til under det, de var i overtagelsesøjeblikket, ville grundejerne efter kommissionsforslaget få en større godtgørelse, end de skulle betale for brugsretten. Man må ikke helt afvise det rimelige i, at hvis staten tager hele værdistigningen, må den også være ansvarlig for eventuelt opstået tab. Da grundpriserne imidlertid altid har vist en tendens til stigning, i hvert fald taget over et længere åremål, har forskellen næppe praktisk betydning, men det er jo iøvrigt noget, man kan diskutere.

En anden forskel er den, at man i kommissionsforslaget forudsatte, at erstatningsbeløbene skulle være udløst i løbet af en nærmere angivet årrække, og der blev nævnt 60 år. Det har efter min mening altid været noget af det svageste ved forslaget, thi vel kunne jeg ønske, at staten oparbejdede en ikke ringe egenkapital, men uden videre at fastslå, at staten på skatteydernes bekostning skulle erhverve en egenkapital på 10—12 milliarder kr. i løbet af 60 år — og det ganske uden hensyn til konjunkturudviklingen — det er vist alligevel for meget. Naturligvis er jeg ganske klar over, hvorfor man fra georgistisk side er så optaget af denne udløsning.

Man vil have, at brugerne skal kunne overtage jorden uden betaling og mod ydelse af jordrente. Men hvordan vil det nu gå med de eksisterende værdier, når udviklingen er fortsat i nogle år og jordprisen er steget? De vil være 100 pct. sikre, og de vil derfor også være til at belåne med praktisk talt 100 pct. For køberen vil det være ret ligegyldigt, om han skal betale grundskyld til staten eller rente til en realkreditinstitution. Også på det punkt bliver forskellen meget ringe.